

VIKTIGARE

Lagar

&

förordningar

Inför årsskiftet 2004/2005

REGERINGSKANSLIET

Viktigare lagar & förordningar

Inför årsskiftet 2004/2005

Innehållsförteckning

Några siffror om lagar och förordningar	6
Information om svensk lagstiftning	6
Justitiedepartementet	7
Ändring i polislagen	7
Stärkt konsumentskydd vid småhusbyggande	7
Ny åklagarmyndighet	8
Nationaldagen – ny helgdag	8
Den sexuella integriteten stärks i ny sexualbrottslag	8
Förändringar på rättshjälpsområdet	9
Ny distans- och hemförsäljningslag	10
Utrikesdepartementet	11
Försvarsdepartementet	12
Statusavtal vid internationellt militärt samarbete och internationell krishantering	12
Sekretess för uppgifter som hänför sig till risk- och sårbarhetsanalyser	12
Socialdepartementet	14
Alkoholreklam	14
Donationsansvarig läkare och kontaktansvarig sjuksköterska	14
Extraordinära smittskyddsåtgärder	14
Höjd åldersgränns för läkares och sjukgymnasters rätt till offentlig ersättning ...	15
Internationella adoptioner	15
Försäkringskassan	15
Rätten till tillfällig föräldrapenning utvidgas	15
Drivkrafter för minskad sjukfrånvaro	15
Ränta på återbetalning av underhållsstöd	16
Omställningspension till efterlevande förlängs	16
Bostadstillägg till pensionärer höjs	16
Prisbasbelopp och förhöjt prisbasbelopp	16
Inkomstbasbelopp och inkomstindex	16

Finansdepartementet	17
Kommunal medverkan i sjuktransporter	17
Kommunal medverkan vid statlig trängselskatt	17
Förändringar av balanskravet för kommuner och landsting	17
Nytt utjämningsystem för kommuner och landsting	18
Förlängning av länssammanslagningar	18
Ändringar på spel- och lotteriområdet	18
Mervärdesskatt vid omsättning av gas och el	18
Genomförande av ändringar i moder- och dotterbolagsdirektivet	18
Nya skatteregler för elcertifikat och utsläppsrätter	19
Slopad arvs- och gåvoskatt	19
Ötökade möjligheter till överföring av periodiseringsfonder och expansionsfond	19
Förmögenhetsskatten sänks	19
Nedsättningen av socialavgifter begränsas	19
Ändrad inkomstbeskattning för dem som bor utomlands och arbetar i Sverige	20
Sänkt avkastningsskatt för vissa livförsäkringar	20
Sänkt inkomstskatt	20
Höjt grundavdrag	20
Höjt milavdrag för tjänste- och arbetsresor	20
Höjd bensin- och dieselskatt	20
Höjd fordonsskatt	21
Höjd elskatt	21
Sänkt skatt på dieselolja för jord- och skogsbruksmaskiner	21
 Utbildnings- och kulturdepartementet	 22
Ändringar i högskoleförordningen angående studenternas rättssäkerhet	22
Ändring i Förordning om avskiljande av studenter från högskoleutbildning	22
Pris till Per Angers minne	23
Skärpta krav för närradiotillstånd	23
Höjd TV-avgift	23

Jordbruksdepartementet	24
Reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken	24
Nya regler om prisinformation	24
 Miljödepartementet	 25
Avgaskrav införs för gräsklippare, motorsågar och andra motordrivna arbetsmaskiner	25
Ändrade regler för utfasning av CFC i kylskåp och andra små kyl- och värmeanläggningar	25
Översyn av vissa miljöfarliga verksamheter	26
Renare bensin i Sverige	27
Producentansvar för bilar	27
 Näringsdepartementet	 29
Friåret	29
Prova-på-platser	29
Allmänt anställningsstöd för ungdomar	30
Krav på cykelhjälm	30
Effektivare verkställighet av överlastavgift	30
Handledare vid övningskörning	30
Ny lag om luftfartsskydd	31
Luftfartsverket delas upp	32
Säkerhets- och miljökrav på fritidsbåtar	32
Tvångsförvaltning av elnät	32
Program för energieffektivisering	33
Handel med utsläppsrätter	33

Några siffror om lagar och förordningar

Antalet gällande lagar uppgår för närvarande till ca 1 200 och förordningar, tillkännagivanden m.m., till 2 200.

Under år 2004 beräknas ca 1 370 författningar bli publicerade i SFS. Av dessa är ca 37 nya lagar och 74 nya förordningar. I övrigt är de publicerade författningarna ändrings- eller upphävandeförfattningar.

Departementssekreterare Elisabeth Bodérus
Granskningsenheten, Justitiedepartementet
Tfn 08-405 48 44

Information om svensk lagstiftning

Lagrummet är en webbportal till det offentliga rättsinformationssystemet och innehåller bl.a. lagar, förordningar och rättspraxis.

Adress: **www.lagrummet.gov.se**

Rixlex är en databas som finns tillgänglig via riksdagens webbplats och som innehåller dokument från flera år tillbaka. Där finns bl.a. författningar i fulltext, propositioner, motioner, utskottsbetänkanden och snabbprotokoll.

Adress: **www.riksdagen.se/debatt**

SverigeDirekt innehåller information om och länkar till all offentlig verksamhet. Med hjälp av en sökmotor kan man söka på alla webbplatser inom det offentliga Sverige.

Adress: **www.sverigedirekt.se**

Regeringskansliets webbplats: **www.regeringen.se**

Sveriges riksdags webbplats: **www.riksdagen.se**

Justitiedepartementet

Pressekreterare Linda Romanus (hos Thomas Bodström)
Tfn 08-405 47 22

Pressekreterare Annika Häggberg (hos Jens Orback)
Tfn 08-405 54 67

Ändring i polislagen

Ändringen innebär att det införs en möjlighet i polislagen för polisman att tillfälligt omhänderta egendom, i första hand fordonsnycklar, för att förhindra trafiknykterhetsbrott. Omhändertagandet ska upphöra så snart det inte längre finns skäl för det och får inte vara längre än 24 timmar.

Lagen träder i kraft den 1 januari 2005.

Stärkt konsumentskydd vid småhusbyggande

Genom lagändringar i bl.a. konsumenttjänstlagen och lagen om byggfelsförsäkring stärks den konsumenträttsliga regleringen av småhusentreprenader. Reglerna blir också tydligare.

Ändringarna innebär bl.a. ett förbättrat avtalsskydd för avtal mellan konsument och näringsidkare som rör uppförande eller om- eller tillbyggnad av småhus. Konsumenttjänstlagen ska alltid gälla för avtal av detta slag. Dessutom tas de i konsumenttjänstlagen in särskilda regler som gäller vid uppförande och tillbyggnad av småhus. De nya särskilda reglerna avser först och främst slutbesiktning och näringsidkarens felansvar.

Det införs också regler om ett färdigställandeskydd när en näringsidkare uppför ett småhus åt en konsument.

En annan nyhet är att det klargörs att det alltid ska finnas en byggfelsförsäkring när ett småhus uppförs.

Lagen träder i kraft den 1 januari 2005.

Ny åklagarmyndighet

Myndigheterna inom åklagarorganisationen, den centrala förvaltningsmyndigheten Riksåklagaren och de sex regionala åklagarmyndigheterna, avvecklas och bildar en ny myndighet, från och med den 1 januari 2005. Detta är innehållet i en proposition som regeringen den 7 oktober 2004 beslutat om att överlämna till riksdagen. I propositionen föreslås också vissa ändringar i rättegångsbalken till följd av omorganisationen. Riksdagen har den 8 december 2004 bifallit propositionen. Namnet på den nya myndigheten ska vara Åklagarmyndigheten. Som en del i reformen har regeringen den 9 december 2004 bl.a. beslutat om en ny åklagarförordning och en instruktion för Åklagarmyndigheten. Samtliga författningsändringar träder i kraft den 1 januari 2005.

Nationaldagen – ny helgdag

Sedan år 1983 är den 6 juni officiellt Sveriges nationaldag. Dagen firas till minne av den 6 juni 1523 då Gustav Vasa valdes till Sveriges kung, då unionen med Danmark upphörde och Sveriges enande till en självständig stat påbörjades. 1809 års regeringsform utfärdades dessutom den 6 juni. Den nuvarande regeringsformen antogs också av riksdagen första gången den 6 juni 1973. Nationaldagen blir nu, från och med år 2005, allmän helgdag. Samtidigt upphör annandag pingst att vara allmän helgdag.

Den sexuella integriteten stärks i ny sexualbrottslag

Ett ökat skydd mot sexuella kränkningar och sexuellt våld genom ett utvidgat våldtäktsbrott, strängare syn på sexuella övergrepp mot barn och längre preskriptionstider för sexualbrott mot barn. Detta är några av de förslag som ingår i propositionen. Den nya lagen ska spegla vår tids syn på sexualitet och jämställdhet. Utgångspunkten är att varje människa i varje situation har rätt att bestämma över sin egen kropp och sexualitet och att en önskan att inte medverka i en sexuell handling ovillkorligen ska respekteras.

Några av de viktigaste punkterna i förslaget är:

- Våldtäktsbrottet utvidgas. Fler gärningar kommer att bedömas som våldtäkt genom att kravet på tvång sätts lägre. De allvarligaste fallen av sexuellt utnyttjande kommer att rubriceras som våldtäkt, till exempel situationer då någon som är kraftigt berusad, sover eller har funktionshinder utnyttjas.
- Det införs en särskild straffbestämmelse om våldtäkt mot barn där kravet på tvång slopas helt.
- Brottet ska bedömas som grovt vid så kallad gruppvåldtäkt.
- Förbudet mot köp av sexuella handlingar av barn skärps bland annat genom att straffmaximum för brottet höjs.
- Skyddet för barn och ungdomar mot att utnyttjas för sexuell posering skärps.
- Sexköpslagen arbetas in i 6 kapitlet brottsbalken och tillämpningsområdet utvidgas till att omfatta även den som nyttjar en sexuell tjänst som någon annan betalar.
- Koppleribrottet kvarstår och det grova brottet utvidgas. Straffmaximum för det grova brottet höjs från sex till åtta år.
- Begreppet ”sexuellt umgänge” ersätts genomgående med ”sexuell handling”.
- Preskriptionstiden för sexualbrott mot barn förlängs genom att den börjar löpa först från barnets myndighetsålder (18 år) och den omfattar även brotten grovt utnyttjande av barn för sexuell posering och koppleri.
- Kravet på dubbel straffbarhet slopas för att i Sverige kunna döma för allvarliga sexualbrott mot barn under 18 år som har begåtts utomlands.
- Straffmaximum för grovt barnpornografibrott höjs från fyra till sex år.

Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 april 2005.

Förändringar på rättshjälpsområdet

Den 1 november 2004 trädde ett antal ändringar i rättshjälpslagen i kraft. De nya bestämmelserna, som syftar till att genomföra EG:s rättshjälpsdirektiv, gäller i angelägenheter där den rättssökande har sitt hemvist eller sin vanliga vistelseort i en annan medlemsstat inom Europeiska unionen än Sverige. I lag-

stiftningsärendet kunde konstateras att det svenska rättshjälppssystemet står sig väl i förhållande till andra länders nationella regler om rättshjälp.

I oktober 2004 överlämnade regeringen till riksdagen en proposition som behandlas en rad frågor som rör beslut om framför allt ersättning av allmänna medel till offentliga försvarare, målsägandebiträden, offentliga biträden och rättshjälpsbiträden (rättsliga biträden). I syfte att åstadkomma en förbättrad kontroll av de ersättningar som betalas av allmänna medel föreslås att rätten att överklaga beslut som fattas av domstolar och andra myndigheter angående bl.a. ersättning till rättsliga biträden flyttas från Domstolsverket till Justitiekanslern. Det föreslås även att Justitiekanslern ska kunna överklaga beslut om ersättning m.m. i större utsträckning än vad Domstolsverket kan i dag.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 april 2005.

Ny distans- och hemförsäljningslag

Lagen ersätter lagen om konsumentskydd vid distansavtal och hemförsäljningsavtal. Lagen genomför EG-direktivet om distansförsäljning av finansiella tjänster till konsumenter. Lagen stärker konsumenternas rättigheter, framförallt vid telefonförsäljning och Internethandel. Den största nyheten sakligt sett är att lagen innehåller bestämmelser om konsumentskydd även för distansavtal om finansiella tjänster. Praktiskt viktiga exempel på sådana avtalssituationer är telefonförsäljning av försäkring och erbjudanden över Internet om kredit- eller kontotjänster. Lagen kommer också att gälla för en rad olika tjänster med anknytning till det privata sparandet, såsom när en konsument per telefon eller över Internet ger ett värdepappersinstitut i uppdrag att handla med fondandelar, aktier eller andra finansiella instrument.

Lagen föreslås träda i kraft den 1 april 2005 (prop. 2004/05:13).

Utrikesdepartementet

Pressekreterare Anders Hagquist (hos Laila Freivalds)
Tfn 08-405 56 81

Pressekreterare John Zanchi (hos Carin Jämtin)
Tfn 08-405 59 39

Pressekreterare Odd Guteland (hos Barbro Holmberg)
Tfn 08-405 55 50

Försvarsdepartementet

Pressekreterare Paula Burrau (hos Leni Björklund)

Tfn 08-405 25 15

Statusavtal vid internationellt militärt samarbete och internationell krishantering

Sverige är part till tre statusavtal som gäller inom ramen för respektive Partnerskap för fred (PFF), SHIRBRIG och EU:s krishantering. Sverige har samverkat inom PFF sedan 1994. SHIRBRIG är ett samarbete mellan vissa av FN:s medlemsstater som har till syfte att kunna skapa en multinationell snabbinsatsbrigad för FN-insatser. Statusavtalet är från 2001 och avses främst tillämpas vid övningar som sker inom avtalsländernas territorier. EU:s medlemsstater har 2003 ingått ett avtal om rättslig status för den militära och civila personal som ska verka inom EU:s krishantering. Genom ett statusavtal får de militära styrkorna och den militära och civila personal som tillhör ett avtalsland särskilda rättigheter när de inom ramen för det aktuella samarbetet befinner sig på ett annat avtalslands territorium. Exempel på sådana särskilda rättigheter som behandlas i avtalen är jurisdiktionsbestämmelser, regler för skadeståndsansvar och frågor om tull. Lagändringarna, som sker i olika lagar, möjliggör dels en vidgad tillämpning av statusavtalet för PFF, dels en tillämpning av statusavtalen för SHIRBRIG och EU:s krishantering.

Sekretess för uppgifter som hänför sig till risk- och sårbarhetsanalyser

En ny sekretessbestämmelse, 5 kap. 8 § sekretesslagen, träder i kraft den 1 januari 2005. Med stöd av denna bestämmelse kan uppgifter som hänför sig till verksamhet som avser risk- och sårbarhetsanalyser avseende fredstida krissituationer samt planering och förberedelser för hantering av sådana situationer sekretessbeläggas, om det kan antas att det allmännas möjligheter att förebygga och hantera fredstida kriser motverkas om uppgiften röjs. Den föreslagna bestämmelsen har företräde framför meddelarfriheten. Arbetet

med bl.a. risk- och sårbarhetsanalyser är en viktig del i det fredstida krishanteringssystem som trädde i kraft den 1 juli 2002 och som syftar till att bygga upp ett samhälle som i möjligaste mån är förberett på och kan hantera även mycket svåra krissituationer.

Socialdepartementet

Pressekreterare Daniel Färm (hos Berit Andnor)
Tfn 08-405 52 25

Pressekreterare Kicki Mäler (hos Morgan Johansson)
Tfn 08-405 14 35

Pressekreterare Ingemar Olsson (hos Ylva Johansson)
Tfn 08-405 33 72

Alkoholreklam

Reglerna om marknadsföring av alkohol till konsumenter ändras. I huvudsak medför ändringarna att det klargörs redan i alkohollagen att marknadsföringen inte får rikta sig särskilt till eller skildra barn och ungdomar som inte fyllt 25 år. Begränsningar avseende marknadsföringens utformning i tryckta skrifter tydliggörs. Möjligheterna till indirekt marknadsföring (genom exempelvis lättöl av samma märke som öl eller starköl) begränsas. Krav på informationstexter införs vid kommersiella annonser i tryckta skrifter. I alkoholförordningen anges vilka informationstexter som ska användas och hur dessa ska utformas.

Donationsansvarig läkare och kontaktansvarig sjuksköterska

Genom ändringar i transplantationsreglerna får Socialstyrelsen rätt att föreskriva att det ska finnas tillgång till en donationsansvarig läkare och en kontaktansvarig sjuksköterska vid alla avdelningar där man opererar ut organ för transplantation. Läkaren och sjuksköterskan ska ha till uppgift att förbereda för donationer och ge stöd och information till avlidnas närstående.

Extraordinära smittskyddsåtgärder

Smittskyddslagen kompletteras med bestämmelser om extraordinära smittskyddsåtgärder. Dessa är hälsokontroll av personer som anländer till Sverige,

karantän och avspärrning. De sjukdomar som ska omfattas av möjligheterna till extraordinära smittskyddsåtgärder ska betecknas "samhällsfarliga sjukdomar" och anges i en bilaga till smittskyddslagen. I nuvarande epidemiologiska läge anses smittkoppor och svår akut respiratorisk sjukdom (SARS) som samhällsfarliga sjukdomar.

Höjd åldersgräns för läkares och sjukgymnasters rätt till offentlig ersättning

Åldersgränsen för rätten till offentlig ersättning enligt den nationella taxan till läkare och sjukgymnaster höjs från 67 år till 70 år.

Internationella adoptioner

För att stärka barnets rätt i adoptionsprocessen genomförs vissa ändringar. Det gäller skärpta och tydligare villkor för att en sammanslutning ska få auktorisation att förmedla internationella adoptioner, dokumentationskyldighet samt ökade tillsynsverktyg för adoptionsmyndigheten. Ny sådan myndighet är Myndigheten för internationella adoptionsfrågor (MIA).

Försäkringskassan

En ny statlig myndighet bildas för socialförsäkringens administration. Den nya myndigheten får namnet Försäkringskassan. Den ska sköta de uppgifter som i dag sköts av Riksförsäkringsverket och de allmänna försäkringskassorna. Dessa myndigheter avvecklas i samband med inrättandet av Försäkringskassan.

Rätten till tillfällig föräldrapenning utvidgas

Rätten till tillfällig föräldrapenning utvidgas på så sätt att en förälder till ett svårt sjukt barn under 18 år får rätt till ett obegränsat antal dagar med tillfällig föräldrapenning.

Drivkrafter för minskad sjukfrånvaro

Lagen om särskild sjukförsäkringsavgift innebär att arbetsgivarna får ett medfinansieringsansvar på 15 procent av sjukpenningkostnaden för de anställda.

Arbetsgivarens medfinansiering gäller så länge hel sjukpenning betalas ut till arbetstagaren. Ansvar för upphör om den anställde beviljas rehabiliteringspenning eller kommer tillbaka till arbetet på deltid. Avsikten är att arbetsgivare ska stimuleras till aktiva insatser för att minska sjukfrånvaron. De ekonomiska drivkrafterna ska stimulera till ett ökat engagemang på landets arbetsplatser och ett systematiskt arbete kring hälsofrågor och sjukfrånvaro.

Ränta på återbetalning av underhållsstöd

Den ränta som ska betalas på skuld som avser återbetalningsskyldighet för underhållsstöd ska vara 2,8 procent för år 2005.

Omställningspension till efterlevande förlängs

Tiden för utbetalning av omställningspension till vuxna som inte fyllt 65 år förlängs från tio till tolv månader. Detta avser dödsfall som inträffat den 1 januari 2005 eller senare.

Bostadstillägg till pensionärer höjs

Bostadstillägget till pensionärer över 65 år kan betalas ut med 91 procent av bostadskostnaden upp till 4 670 kronor per månad för en ogift person. Tidigare var nivån 4 500 kronor. Även för särskilt bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd höjs den övre nivån med 170 kronor från 5 700 kronor till 5 870 kronor.

Prisbasbelopp och förhöjt prisbasbelopp

Prisbasbeloppet och det förhöjda prisbasbeloppet har för år 2005 fastställts till 39 400 kronor respektive 40 300 kronor. Det är en höjning med 100 kronor respektive 200 kronor i förhållande till år 2004.

Inkomstbasbelopp och inkomstindex

Inkomstbasbeloppet för år 2005 har fastställts till 43 300 kronor. Det är en höjning med 1 000 kronor jämfört med inkomstbasbeloppet för år 2004. Inkomstindex för år 2005 har fastställts till 118,41. Indexet för år 2004 var 115,64.

Finansdepartementet

Pressekreterare Dan Svanell (hos Pär Nuder)
Tfn 08-405 40 02

Pressekreterare Anette Törnqvist (hos Sven-Erik Österberg)
Tfn 08-405 14 86

Kommunal medverkan i sjuktransporter

Kommunerna ges möjlighet att träffa avtal med landsting om att utföra sådana sjuktransporter som avses i 6 § hälso- och sjukvårdslagen (1982:763). Kommuner ges även möjlighet att ingå avtal med landsting om att utföra hälso- och sjukvård i väntan på sådana transporter.

Kommunal medverkan vid statlig trängselskatt

Kommuner och landsting, i vilka skatt ska tas ut enligt lagen (2004:629) om trängselskatt, får träffa avtal med staten om visst biträde med anledning av skatten. Biträdet får avse information om tillämpning av trängselskatten till egna och andras kommunmedlemmar samt förvaltning och upphandling med anledning av skatten.

Förändringar av balanskravet för kommuner och landsting

Förändringar i kommunallagen (1991:900) innebär att kommuner och landsting får tre år på sig att återställa underskott, en förlängning med ett år. Vidare ges möjlighet att, under vissa förutsättningar, besluta om en budget som inte är i balans. Samtidigt ska kommuner och landsting fastställa riktlinjer för vad som är god ekonomisk hushållning och fullmäktige ska behandla delårsrapporter. Lagändringen träder i kraft den 1 december 2004, men ska tillämpas på räkenskapsåret 2005 som inleds den 1 januari.

Nytt utjämningsystem för kommuner och landsting

Ett nytt utjämningsystem införs 2005. Den största förändringen är att det generella statsbidraget, som i huvudsak fördelas med ett enhetligt belopp per invånare, avskaffas och att medlen används till att finansiera ett nytt inkomstutjämningsbidrag. Därmed kommer den utjämningsavgift vissa kommuner och landsting betalar till staten att minska kraftigt.

Förlängning av länsammanslagningar

Försöken i Skåne och Västra Götaland med att låta landstingen (Region Skåne respektive Västra Götalandsregionen) överta vissa uppgifter kopplade till regional utveckling från staten fortsätter ytterligare en mandatperiod, till utgången av 2010.

Ändringar på spel- och lotteriområdet

De nya reglerna på spel- och lotteriområdet innebär bland annat att Lotteriinspektionen tar över uppgiften att vara tillstånds- och tillsynsmyndighet för s.k. förströelseautomater. Tidigare låg detta uppdrag på socialnämnderna.

Mervärdesskatt vid omsättning av gas och el

Nu införs nya regler när det gäller mervärdesskattning av handel med el och gas. Ett EG-direktiv ligger till grund för de nya reglerna.

Genomförande av ändringar i moder- och dotterbolagsdirektivet

Ändringar i rådets direktiv om ett gemensamt beskattningssystem för moderbolag och dotterbolag hemmahörande i olika medlemsstater genomförs nu i svensk lagstiftning. Skatteverket ansvarar för informationen om de nya reglerna.

Nya skatteregler för elcertifikat och utsläppsätter

De nya skattereglerna innebär bland annat att elcertifikat och utsläppsätter utgör lagertillgångar hos skattskyldiga som är berättigade att få utsläppsätter utfärdade eller elcertifikat tilldelade eller hanterar egen eller annans kvotplikt.

Slopad arvs- och gåvoskatt

Skatten på arv och gåvor tas bort. Den som ärver tillgångar eller får en gåva efter årsskiftet kommer inte att behöva betala skatt för dem. Arvs- och gåvoskatten försvinner därmed också vid överlåtelser av småföretag. Reformen finansieras genom att en ränta ska tas upp av skattskyldiga som är juridiska personer i inkomstslaget näringsverksamhet för gjorda avsättningar till periodiseringsfonder.

Utökade möjligheter till överföring av periodiseringsfonder och expansionsfond

Näringsidkare får större möjligheter att ta över periodiseringsfonder och expansionsfond i samband med att de tar över en näringsverksamhet genom t.ex. arv eller gåva. Näringsidkaren tar även över den skattekredit som periodiseringsfonder och expansionsfond ger.

Förmögenhetsskatten sänks

Förmögenhetsskatten sänks genom att fribeloppet höjs för gifta och sammanboende med barn till 3 miljoner kronor.

Nedsättningen av socialavgifter begränsas

Nedsättningen av socialavgifter begränsas. Det maximala underlaget för nedsättning av socialavgifter sänks från en lönesumma på 852 000 kronor till en lönesumma på 741 600 kronor.

Ändrad inkomstbeskattning för dem som bor utomlands och arbetar i Sverige

De som bor utomlands och arbetar i Sverige betalar idag särskild inkomstskatt på 25 procent. De har ingen rätt att göra kostnadsavdrag. Enligt de nya reglerna ska personer som uteslutande eller nästan uteslutande har sitt förvärvsarbete i Sverige också ha rätt att göra kostnadsavdrag, t.ex. för resor till arbetet.

Sänkt avkastningsskatt för vissa livförsäkringar

Avkastningsskatten sänks och förmögenhetsskatten slopas för livförsäkringar som meddelas inom EES och som har försäkringsvillkor som överensstämmer med dem som gäller för pensionsförsäkringar. Den som har en utländsk livförsäkring får nedsatt svensk kupongskatt.

Sänkt inkomstskatt

Inkomstskatten sänks för att ytterligare kompensera för egenavgifterna till pensionssystemet. Det innebär skattesänkningar på mellan 80 och 175 kronor i månaden.

Höjt grundavdrag

Grundavdraget höjs med 2 400 kronor per år för låg- och medelinkomsttagare. Det ger en skattelättnad på mellan 600 och 800 kronor per år för den som tjänar mellan 58 400 och 270 100 kronor om året.

Höjt milavdrag för tjänste- och arbetsresor

Milavdraget för tjänste- och arbetsresor höjs från 16 till 17 kronor per mil.

Höjd bensin- och dieselskatt

Bensinskatten höjs med 17 öre/liter inklusive indexering och dieselskatten med 31,4 öre/liter inklusive indexering, exklusive moms.

Höjd fordonsskatt

Fordonsskatten höjs med 23 procent för bensindrivna personbilar. Det motsvarar 340 kronor per år i den vanligaste viktklassen. För dieseldrivna personbilar höjs skatten med 2 procent. Det motsvarar 110 kronor per år i den vanligaste viktklassen. Fordonsskatten för lätta lastbilar och lätta bussar höjs med 40 procent. På grund av den höjda skatten kommer en tilläggsdebitering att ske i januari 2005 för återstående del av fordonets skatteår eller skatteperiod.

Höjd elskatt

Elskatten höjs med 1,3 öre/kWh inklusive indexering för hushållen och servicesektorn, exklusive moms. Industrin undantas.

Sänkt skatt på dieselolja för jord- och skogsbruksmaskiner

För skatten på dieselolja som förbrukas i jord- och skogsbruksmaskiner kommer återbetalning att medges med 2 kronor per liter. Dock medges återbetalning endast för den del av skattebeloppet per kalenderår som överstiger 1 000 kronor.

Utbildnings- och kulturdepartementet

Pressekreterare Thomas Johansson (hos Leif Pagrotsky)
Tfn 08-405 18 17

Pressekreterare Erika Ullberg (hos Lena Hallengren)
Tfn 08-405 28 15

Pressekreterare Maria Persdotter (hos Ibrahim Baylan)
Tfn 08-405 18 89

Ändringar i högskoleförordningen angående studenternas rättssäkerhet

- Studenter får i princip rätt till byte av examinator efter att ha gjort två prov utan godkänt resultat. (6 kap. 11b§)
- Studenter kommer att kunna få ett betyg omprövat av examinator om det är uppenbart oriktigt och ändringen kan göras snabbt och enkelt. En ändring får inte innebära att ett betyg sänks. (6 kap. 19§ och 6 kap. 20§)
- Studenter får rätt att överklaga beslut då studenten fått avslag på en begäran om anstånd att börja studierna eller att göra studieuppehåll. (12 kap. 2§)
- Studenter får rätt till ett minsta antal prov- och praktiktillfällen i de fall en högskola beslutat om att begränsa antalet provningstillfällen som en student får genomgå med underkänt resultat. (6 kap. 7 § st 1 och 6 kap. 11 a§)
- Studenter som berörs av ett ärende inför disciplinnämnden får rätt att närvara när andra uttalar sig inför nämnden om inte några särskilda skäl talar mot det. (10 kap. 11§)

Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2005.

Ändring i Förordning om avskiljande av studenter från högskoleutbildning

- Omprövning av förordnande att studenter inte får antas till annan högskoleutbildning blir möjlig. (3 §)

Ändringen träder i kraft den 1 januari 2005.

Pris till Per Angers minne

Regeringen har instiftat ett pris för humanitära och demokratifrämjande insatser till ambassadör Per Angers minne. Priset delas ut årligen till en person eller en organisation som genom sina handlingar verkat för mänskliga rättigheter och för stärkt demokrati och medmänsklighet i den humanistiska anda som kännetecknade Per Anger. Priset delas ut av Forum för levande historia.

Skärpta krav för närradiotillstånd

Den 1 januari 2005 införs i radio- och TV-lagen skärpta krav på anknytning till sändningsområdet för att ideella föreningar ska få tillstånd att sända närradio.

Höjd TV-avgift

TV-avgiften höjs med 48 kronor till 1 920 kronor per år från den 1 januari 2005.

Jordbruksdepartementet

Pressekreterare Anders Teljebäck (hos Ann-Christin Nykvist)
Tfn 08-405 11 88

Reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken

Under 2003 fattade EU:s jordbruksministrar beslut om en reform av EU:s gemensamma jordbrukspolitik. Genom reformen frikopplas huvuddelen av direktstöden till jordbrukare från krav på viss produktion. Frikopplingen av stöden innebär större frihet för lantbrukarna att producera det konsumenterna efterfrågar och innebär därmed ett mer konsumentanpassat utbud samt färre handelsstörningar, vilket gynnar handeln med livsmedel. Vissa skärpta krav ställs också på att bland annat miljö- och djurskyddsbestämmelser följs. Medlemsstaterna kan välja att börja tillämpa det nya stödsystemet år 2005, 2006 eller 2007. Regeringen har beslutat implementera reformen i Sverige redan från och med 2005. I förordning (2004:760) om EG:s direktstöd för jordbrukare, m.m. finns bestämmelser om hur stödet ska fördelas i Sverige. Förordningen träder i kraft den 1 januari 2005.

Nya regler om prisinformation

Den 1 oktober 2004 trädde en ny och heltäckande prisinformationslag i kraft som ska göra det lättare att jämföra priser på exempelvis energi och banktjänster. Den nya lagen är en ramlag och mer detaljerade regler kommer att finnas i föreskrifter från i första hand Konsumentverket.

Miljödepartementet

Pressekreterare Stefan Engström (hos Mona Sahlin)

Tfn 08-405 13 44

Pressekreterare t.f. Anna Larsson (hos Lena Sommestad)

Tfn 08-405 24 45

Johan Hasslow (hos Lena Sommestad)

Tfn 08-405 20 27

Avgaskrav införs för gräsklippare, motorsågar och andra motordrivna arbetsmaskiner

Regeringen har beslutat om avgaskrav för bensindrivna arbetsredskap som gräsklippare, motorsågar, häcksaxar och andra små motordrivna arbetsmaskiner.

Utsläppen från dessa arbetsredskap motsvarar en liten andel av de totala utsläppen kolväten, men genom att det nu införs regler på området kommer arbetsmiljön för användarna att förbättras väsentligt.

Avgaskraven införs den 1 januari 2005 och skärps sedan successivt fram till år 2009. Reglerna innebär att arbetsredskap som inte uppfyller de nya avgaskraven inte får typgodkännas eller släppas ut på marknaden. Regleringen grundar sig på ett direktiv från EU där Sverige varit pådrivande.

Reglerna finns i förordningen (1998:1709) om avgaskrav för vissa förbränningsmotordrivna mobila maskiner.

Ändrade regler för utfasning av CFC i kylskåp och andra små kyl- och värmeanläggningar

Regeringen har beslutat att kylskåp och andra små kyl-, värme- och klimat-anläggningar med det ozonnedbrytande ämnet CFC inte behöver skrotas vid årsskiftet utan får användas på samma plats tills de tjänat ut.

Sedan tidigare gäller förbud mot att använda ämnen som bryter ned

ozonskiktet. Yrkesmässig användning av CFC i kylskåp och andra små kyl-, värme- och klimatanläggningar är förbjuden från årsskiftet 2004/05 då anläggningarna tidigare bedömdes ha tjänat ut. De har dock visat sig ha en längre livslängd. Förbudet mot yrkesmässig användning skulle medföra en ohanterlig mängd avfall om alla anläggningar skrotas direkt efter årsskiftet.

På det här sättet säkerställs att gamla förbrukade kylskåp tas om hand på ett miljömässigt bra sätt.

Beslutet gäller små befintliga kyl-, värme- och andra klimatanläggningar som har en köldmediemängd av 900 gram CFC eller mindre. Det innebär till exempel att kylskåp som hyresvärdar har installerade i sina hyreslägenheter kan fortsätta att användas.

Reglerna finns i förordningen (2002:187) om ämnen som bryter ned ozonskiktet.

Översyn av vissa miljöfarliga verksamheter

Enligt en ny förordning ska äldre miljöfarliga verksamheter som inte har tillstånd enligt miljöbalken, granskas i förhållande till balkens krav. Om en sådan verksamhet inte i alla avseenden omfattas av bindande villkor som motsvarar dessa miljökrav kommer en uppgradering att genomföras på enklast möjliga sätt. Eftersom de verksamheter som berörs är relativt stora, t.ex. pappersbruk, anläggningar för raffinering av mineralolja eller naturgas och anläggningar för produktion av råjärn eller stål, är det betydelsefullt för miljön att den här kontrollen genomförs.

Granskningen ska göras av tillsynsmyndigheterna. Det är också dessa myndigheter som i första hand ska uppdatera villkoren genom att utfärda förelägganden. Endast i de fall då det inte är tillräckligt med ett föreläggande ska en omprövning av tillstånd initieras.

Förordningen är ett led i genomförandet av det s.k. IPPC-direktivet (91/61/EG) som syftar till samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar. Senast den 30 oktober 2007 måste samtliga verksamheter som omfattas av direktivet vara anpassade till dess krav.

Reglerna finns i förordningen (2004:989) om översyn av vissa miljöfarliga verksamheter.

Renare bensin i Sverige

Det tillåtna gränsvärdet för svavel i motorbensin i miljöklass 1 skärps från den första januari 2005. Kraven för alkylatbensin och motorbensin miljöklass 2 samt miljöklass 2 och 3 för dieselbränsle skärps successivt fram till den första januari 2009 då svavelhalten i samtliga dessa kommer att ligga på en så låg nivå som det i dag är tekniskt möjligt att nå.

Bakgrunden är det svenska genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/17/EG om ändring av direktiv 98/70/EG om kvaliteten på bensin och dieselbränslen.

Mobila maskiner (som till exempel vägmaskiner) och jordbrukstraktorer ska också drivas med samma rena diesel som bilar. Enligt direktivet skulle Sverige kunna tillåta att de körs på sämre diesel, men i Sverige har vi valt den högsta skyddsnivån för miljön.

Ändringarna innebär framförallt att specifikationerna för miljöklasserna för bensin och dieselbränsle som används i motorfordon skärps. Samtidigt författningregleras att dieselbränsle avsett för användning i mobila maskiner ska uppfylla de krav som uppställs i miljöklass 1 för dieselbränsle för motorfordon. De skärpta kraven innebär främst att den tillåtna svavelhalten minskas i allt bränsle vilket bidrar till att gällande luftkvalitetsnormer och därmed sammanhängande mål ska kunna uppfyllas.

Ändringarna görs i lagen (2001:1080) om motorfordons avgasrening och motorbränslen.

Producentansvar för bilar

Producentansvaret för bilar utökas med en skyldighet för producenterna att vid marknadsföringen av nya bilar informera om bilarnas och komponenternas konstruktion med avseende på möjligheter till återvinning och materialåtervinning och om hur uttjänta bilar är avsedda att tas om hand så att de demonteras, töms på vätskor och i övrigt hanteras på ett från miljösynpunkt godtagbart sätt. Producenten ska även informera om vad som görs tillsammans med andra berörda aktörer i fråga om att utarbeta bästa möjliga metoder för återanvändning, materialåtervinning och annan återvinning av uttjänta bilar och deras komponenter. Information ska även ges om vilka framsteg som gjorts i fråga om att minska behovet av att bortskaffa avfall som

uppkommer av uttjänta bilar och bilkomponenter till förmån för ökad materialåtervinning och annan återvinning. Informationen ska finnas tillgänglig i broschyr, i informationsblad, på webbplats eller på annat sätt skriftligt i det material som används i marknadsföringen av nya bilar.

Bestämmelserna finns i förordningen (1997:788) om producentansvar för bilar.

Näringsdepartementet

Pressekreterare Monica Björklund (hos Thomas Östros)
Tfn 08-405 55 60

Pressekreterare Lovisa Lagerström Lantz (hos Ulrica Messing)
Tfn 08-405 36 31

Pressekreterare Åsa Gunnarsson (hos Hans Karlsson)
Tfn 08-405 12 65

Friåret

Den arbetsmarknadspolitiska insatsen friåret utvidgas den 1 januari 2005 till att gälla i hela landet. Omfattningen beräknas till 12 000 helårsplatser i genomsnitt per månad under 2005. Länsarbetsnämnden ska vidare som vikarie för den ledige i första hand föreslå någon som är långtidsinskriven som arbetssökande vid arbetsförmedlingen, som har ett funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga eller som är invandrare.

Prova-på-platser

Inom ramen för det arbetsmarknadspolitiska programmet arbetspraktik tillkommer fr.o.m. den 1 februari 2005 en ny insats: prova-på-platser för arbetssökande utan eller med begränsad erfarenhet av svenskt arbetsliv. Den som anvisas en prova-på-plats ska få visa upp sina kunskaper och sin kompetens i ett yrke eller på en arbetsplats där han eller hon kan komma i fråga för en anställning efter avslutad praktik. Anvisningen bör göras i nära anslutning till att den enskilde anmäler sig som arbetssökande hos den offentliga arbetsförmedlingen och förmedlingen gjort en kartläggning av den enskildes bakgrund, erfarenheter och önskemål.

Allmänt anställningsstöd för ungdomar

Tillämpningsområdet för det allmänna anställningsstödet utökas tillfälligt. En person som inte fyllt 25 år får – utöver vad som följer av de regler som gäller sedan tidigare – under tiden den 1 februari–31 december 2005 anvisas en anställning med allmänt anställningsstöd även när han eller hon varit anmäld som arbetslös arbetssökande hos den offentliga arbetsförmedlingen i sex månader.

Krav på cykelhjälm

Genom en ändring i trafikförordningen införs från årsskiftet krav på att den som är under femton år ska använda cykelhjälm eller annat lämpligt huvudskydd när han eller hon färdas på en tvåhjulig cykel. Kravet gäller även den som färdas i en cykelkärra.

Ändringen innebär vidare att en cykelförare som inte ser till att en underårig som färdas på cykeln använder cykelhjälm eller annat huvudskydd döms till böter.

Effektivare verkställighet av överlastavgift

Det införs från årsskiftet nya verkställighetsregler för överlastavgift i vissa fall. De nya bestämmelserna innebär att när det gäller utomnordiska fordonägare ska en polisman ta ut ett förskott för överlastavgiften direkt vid kontrollen av ett fordon. Vidare införs regler bl.a. om att polismannen ska hindra fordonets fortsatta färd om förskottet inte betalas omedelbart, om i vilka situationer ett sådant beslut får underlåtas och om beslutets giltighet i tiden.

Handledare vid övningskörning

Det införs från årsskiftet nya regler om uppsikt under övningskörning och obligatorisk introduktionsutbildning inför privat övningskörning för förarbehörigheten B. Reglerna syftar dels till att säkerställa att den som utövar uppsikt under övningskörning har erforderlig erfarenhet och omdömesgiltighet, dels till att vid privat övningskörning ge handledaren och körkortsaspiranten ökad färdighet och vägledning inför körningen. Bestämmelsen

om obligatorisk introduktionsutbildning ska tillämpas från och med den 1 januari 2006.

De nya bestämmelserna reglerar bl.a. vad som krävs för att en körkorts-havare ska godkännas som handledare vid privat övningskörning, och därmed kunna utöva uppsikt under sådan körning, samt i vilka fall tidigare körkortsåterkallelse ska förhindra utövandet av sådan uppsikt. Förändringarna innebär bl.a. att kravet på att den som godkänns som handledare ska ha haft ett obrutet körkortsinnehav under de senaste fem åren tas bort. I fortsättningen ska handledaren, förutom att ha fyllt 24 år och inneha körkort för det fordonsslag som övningskörningen avser, under sammanlagt minst fem av de senaste tio åren ha haft ett sådant körkort. För att kunna godkännas som handledare får man dock inte under de senaste tre åren ha haft sitt körkort återkallat p.g.a. ett allvarligt trafikbrott, t.ex. rattfylleri.

Därtill ges bestämmelser om vad som krävs för att utöva uppsikt under övningskörning inom polisväsendet eller Försvarsmakten samt i vilka fall tidigare körkortsåterkallelse förhindrar detta.

Det införs också nya regler om vad som krävs för godkännande som trafiklärare eller utbildningsledare. De nya reglerna motsvarar de nya regler om uppsikt under övningskörning som införs i körkortslagen.

Ny lag om luftfartsskydd

Den 1 januari 2005 träder en ny lag om luftfartsskydd i kraft. Med luftfartsskydd avses åtgärder som ska motverka flygplanskapningar och andra terroristhandlingar. Den nya lagen ersätter en äldre lag från 1970. En nyhet i den nya lagen är att kostnaderna för kontrollerna ska bli lika höga oavsett från vilken flygplats man flyger. En annan nyhet är att de rutinmässiga kontrollerna ska utföras av personal från flygplatsen.

Tidigare har passagerarna bara behövt betala för säkerhetskontroller som utförts på statliga flygplatser. Kostnaderna har varierat mellan flygplatserna. En passagerare som flugit från en icke statlig flygplats har tidigare inte behövt betala för dessa kontroller. Där har polisen skött alla kontroller – även de rutinmässiga – och då har också polisen stått för dessa kostnader. Nu blir det samma villkor för all flygtrafik. Förutom att det genom den nya lagen blir konkurrensneutralitet mellan flygplatserna, bör det också kunna fri-

göras mera resurser hos polisen som då kan använda dessa för sin kärnverksamhet.

Avgiften för säkerhetskontroller under år 2005 har bestämts till 31 kr 40 öre per passagerare. Den tas ut av flygbolaget som bakar in avgiften i biljettpriset.

Luftfartsverket delas upp

Vid årsskiftet delas det nuvarande Luftfartsverket upp i två myndigheter. Luftfartsstyrelsen är ny och ska framöver framför allt ägna sig åt typiska myndighetsfunktioner inom luftfarten. Luftfartsverket ska leva kvar, men ska bara ägna sig åt att driva de statliga flygplatserna och flygtrafiktjänsten.

Alla ärenden om flygcertifikat, tillsyn av flygsäkerheten, framtagande av detaljerade bestämmelser som behövs för en säker luftfart m.m. kommer alltså i framtiden att handläggas av Luftfartsstyrelsen.

Båda myndigheterna kommer att ha sina huvudkontor i Norrköping.

Säkerhets- och miljökrav på fritidsbåtar

Den 1 januari 2005 träder ändringar i kraft i lagen om vissa säkerhets- och miljökrav på fritidsbåtar, den s.k. fritidsbåtslagen. Ändringarna innebär en utvidgning av lagens tillämpningsområde så att även vattenskotrar och vissa motorer kommer att omfattas. Nytt är även att vissa produkter ska uppfylla väsentliga säkerhets- och miljökrav när de har genomgått omfattande förändringar och inte bara, som tidigare, när de släpps ut på marknaden. Skärpta krav införs vidare i fråga om buller och avgaser. Dessa bestämmelser återfinns i Sjöfartsverkets föreskrifter (SJÖFS 2004:16).

Tvångsförvaltning av elnät

Den 1 januari 2005 träder en lag om särskild förvaltning av vissa elektriska anläggningar i kraft.

Lagen riktar sig mot nätföretag, dvs. företag som innehar och driver ett eller flera elnät. Om ett sådant nätföretag allvarligt missköter verksamheten, t.ex. genom att inte underhålla elnätet eller inte följa de bestämmelser som gäller för verksamheten, kan ett ingripande mot företaget ske. Den lindrigaste formen är att företaget åläggs av länsrätten att överlämna

förvaltningen av elnätet till en särskild förvaltare som utses av nätföretaget självt. Om detta inte anses tillräckligt utser länsrätten en särskild förvaltare som övertar förvaltningen av elnätet. Den mest ingripande åtgärden är att staten löser in elnätet.

Program för energieffektivisering

En lag om program för energieffektivisering träder i kraft den 1 januari 2005.

Energiintensiva företag, som i sina industriella verksamheter använder el i tillverkningsprocessen, ges genom lagen en möjlighet att delta i femåriga program för energieffektivisering, i utbyte mot en befrielse från skatten på elektrisk kraft i enlighet med bestämmelser i lagen (1994:1776) om skatt på energi.

En förordning om program för energieffektivisering träder i kraft vid samma tidpunkt. Förordningen innehåller vissa verkställighetsföreskrifter som krävs vid tillämpningen av lagen om program för energieffektivisering. Bl.a. utses Statens energimyndighet som tillsynsmyndighet.

Handel med utsläppsrätter

En ny lag om handel med utsläppsrätter träder i kraft den 1 januari 2005.

Lagen ersätter den nu gällande lagen om utsläpp av koldioxid. Den nya lagen innehåller bestämmelser om tillstånd för utsläpp av koldioxid, om tilldelning av utsläppsrätter för koldioxid, om rapportering av utsläpp av koldioxid och vissa bestämmelser om registerföring av utsläppsrätter. Lagen innebär ett fullständigt regelverk för ett handelssystem för utsläppsrätter avseende koldioxid för handelsperioden åren 2005–2007 och för perioder därefter. En verksamhetsutövare som omfattas av lagen måste senast den 1 januari 2005 inneha ett tillstånd till att släppa ut koldioxid för att ha rätt att bedriva verksamhet vid anläggningar som medför utsläpp av koldioxid. Utsläppsrätterna utfärdas efter ansökan om tilldelning för de verksamheter som har tillstånd till att släppa ut koldioxid och som därmed ingår i den s.k. handlande sektorn. Verksamhetsutövaren måste för varje år kunna redovisa tillräckligt antal utsläppsrätter för de utsläpp av koldioxid som gjorts från en anläggning som omfattas av systemet.

Viktigare lagar & förordningar inför årsskiftet 2004/2005

Denna skrift innehåller en kort sammanfattning av de viktigare lagar och förordningar som träder i kraft kring årsskiftet 2004/2005.

Fler exemplar av skriften kan beställas från Regeringskansliet, Information Rosenbad på telefon 08-405 10 00.

Skriften finns också på Regeringskansliets webbplats:
www.regeringen.se
(se under *Press & info* ► *Informationsmaterial*).

Skriften är producerad av Regeringskansliet, Information Rosenbad.
Tryckt av Elanders Gotab, Stockholm december 2004. Art.nr. IR 2004.023

REGERINGSKANSLIET

Information Rosenbad

103 33 Stockholm